

De Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
het Religieus Genootschap der Vrienden
91e jaargang nr. 11, december 2020*

Pendle Hill Quaker Studie Centrum bestaat 90 jaar

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**

Europa en Wereldwijd **€45,00 per jaar**

Helaas moeten we per 1 jan 2021 de buitenlandse abonnementen verhogen tot €75,- per jaar wegens sterk gestegen portokosten.

Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking.

Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina "Quakers Nederlandse Jaarvergadering" voor berichten en een besloten Facebookgroep "Nederlandse Jaarvergadering" voor onderling gesprek, ook met Vriendenkringabonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

In dit nummer:

<i>Van de redactie.....</i>	<i>4</i>
<i>Vorbereiding op de toeWijdingssamenkomst .....</i>	<i>5</i>
<i>De 4 deuren naar de Stille Samenkomst – vervolg .....</i>	<i>6</i>
<i>Vergeving.....</i>	<i>10</i>
<i>Caroline Emelia Stephen (1834 -1909) .....</i>	<i>11</i>
<i>Britse Jaarvergadering gaat online .....</i>	<i>14</i>
<i>De Zendbrief van de Britse Jaarvergadering .....</i>	<i>15</i>
<i>Pendle Hill bestaat 90 jaar! .....</i>	<i>17</i>
<i>QCEA zoekt nieuwe directeur. ....</i>	<i>19</i>
<i>Even bijpraten over vrede in Europa .....</i>	<i>20</i>
<i>Quakers in Polen .....</i>	<i>24</i>
<i>Vluchtelingen even onderdak geven .....</i>	<i>25</i>
<i>Waarom voor Democratie kiezen? .....</i>	<i>26</i>
<i>Quaker met Covid in een gevangenis in Texas .....</i>	<i>28</i>
<i>Woorden van Hoop en Troost .....</i>	<i>32</i>
<i>Ik en mijn missie.....</i>	<i>33</i>
<i>Communicatie Workshop met mensen in Palestina .....</i>	<i>33</i>
<i>De vreugde en pijn van het plukken van olijven .....</i>	<i>36</i>
<i>Vergeven hoe gaat dat?.....</i>	<i>39</i>
<i>Vrienden in het hele land .....</i>	<i>42</i>
<i>Waar zijn Quakerbijeekomsten?.....</i>	<i>43</i>
<i>Quakers bij elkaar, ...</i>	<i>44</i>

*Foto afkomstig van Quakers
in Polen*

Van de redactie

De twee weken durende weer strengere maatregelen om de Corona crisis te boven te komen, waren voor jou wellicht opnieuw een grote beperking van contactmogelijkheden. Nu is er hier weer een beetje meer vrijheid. Indrukwekkend is het om te lezen hoe afschuwelijk het in een Amerikaanse gevangenis in deze Coronatijd is. Op het moment dat ik dit schrijf (24 november) lijkt het er op dat het in Nederland wel wat stabiliseert, maar het blijven onzekere tijden. Wat voor plannen kunnen we maken voor de re-traite en de Algemene Vergadering? Hoe goed lukt het ons met deze onzekerheid te leven? Durven we te vertrouwen op dat van God in ons, zodat we ons kunnen richten op wat wel mogelijk is?

Het is juist nu zo belangrijk dat we verbinding zoeken met elkaar en onze naasten. Hoe kunnen we elkaar ondersteunen bij het in de stilte zoeken naar het Licht? Met deze kernvraag houden veel artikelen in deze Vriendenkring zich bezig. In het oude gedicht van Corneille lees je hoe je tot dat vertrouwen kunt komen en 'Dan zal ik moeiteloos het Licht van binnen schouwen'. Hoe open je de 'Tweede Deur' in de wijdingssamenkomst? Als er wrijvingen, irritaties zijn kunnen we elkaar vergeven, zodat we liefde, vrijheid, vrede en vreugde voelen stromen.

Het is zo mooi om mee te maken en ook te lezen hoeveel we toch wel doen met onze moderne technieken van online bij elkaar komen. Het verslag van de bijeenkomst van 'Quakers-en-ik' over Caroline Stephens is inspirerend. De Britse Algemene vergadering, werd met zo'n duizend deelnemers, hoewel kort, maar toch in stilte bij elkaar goed afgerond met een zendbrief indrukwekkend.

De workshop met mensen in Palestina, waar zelfs mensen uit Egypte aan meededen, over de zin van het leven (me and my mission) is zo'n voorbeeld van wat er nu mogelijk is, waarvan we voor de crisis niet hebben vermoed dat het kon. De enorme besparing aan reistijd en het verbinden van mensen die op grote afstand van elkaar wonen zijn voordelen van het online bij elkaar komen.

Ieder zondagmorgen is er een online meeting waar iedereen aan mee kan doen gefaciliteerd door Charles Tauber vanuit Kroatië. Zie de rubriek aan het einde van deze Vriendenkring 'Waar Quakers bij elkaar komen'. We blijven ons met QCEA ook inzetten voor vrede in Europa, voor het klimaat en voor de klimaatvluchtelingen.

Ik wens je veel diepgang bij het lezen van deze Vriendenkring!

Sytse Tjallingii

Voorbereiding op de toewijdingssamenkomst

Door Willem Furnée, Variant op een gedicht van Pierre Corneille 1606-1684

O God die Waarheid zijt

*O God, die waarheid zijt
verenig mij met U, doordring mij met uw gloed.
Ik ben het horen zeggen moe, geen boek kan mij nog
baten.*

*Maak mij dan zò gelaten
Dat ik Uzelf ontmoet.*

*Breng elke aanspraak van mijn trots verstand tot zwij-
gen,*

opdat mijn wijsheid, Heer, de ogen nederslaat.

*Laat heel mijn denken en mijn doen voor Û in stilte
zwijgen.*

*Laat mijn hart Uw eigen
Uw levend Woord verstaan.*

*Maak Gij mijn hart o Heer, tot één en al vertrouwen,
Klaar water van de Geest, Eenvoud en Innigheid.*

Dan zal ik moeiteloos het Licht van binnen schouwen.

*En Gij zult U ontvouwen
in al Uw majesteit.*

De 4 deuren naar de Stille Samenkomst - vervolg

Door William Taber Pendle Hill Pamphlet 306
Vertaling Frieda Oudakker

De tweede deur – de deur naar binnen

Misschien ben je wel eens als eerste vroeg in de ruimte van de bijeenkomst gekomen. En heb je, hoewel het nog geen tijd was, ervaren dat er al een Tegenwoordigheid in de kamer was.

Wanneer begint de Wijdingssamenkomst feitelijk?

Een hint in die richting kreeg ik toen ik in een Trappistenklooster met een monnik naar de kapel liep.

Terwijl we gezellig liepen te praten zag ik ineens in zijn ogen dat een deel van hem al in de kapel was, bezig met de eredienst die nog niet eens begonnen was.

Hierna beschrijft William Taber dat de meeting feitelijk begint als we door 'de deur ervoor' gaan, waarover we in de vorige Vriendenkring konden lezen. Bijvoorbeeld als we de bijeenkomst voor ons zien, als we in de Stroom stappen, als we Vrienden in gedachten nemen, of in welke vorm dan ook. Geëigende momenten daarvoor kunnen de avond ervoor zijn, of bij het wakker worden op zondagochtend. Door de hele Quaker geschiedenis heen werd vaak aan Vrienden gevraagd tijd te nemen om hier bewust aandacht aan te besteden.

Het letterlijk door de deur naar binnen stappen voor de wijdingssamenkomst kan een fysiek gebed worden als lichaam, geest en spirituele zintuigen afstemming zoeken op de Stroom, terwijl we naar onze plaats lopen. We installeren ons op onze stoel, ontspannen maar niet onderuitgezakt. We zijn klaar om naar binnen te gaan – in te keren en te centreren.

Op dit punt hebben vrijwel alle religieuze tradities openingsrituelen ontwikkeld. Zij helpen deelnemers de overgang te maken van de gewone bewustzijnstoestand naar het ruimere bewustzijn van de eredienst. De eerste minuten van onze wijdingssamenkomst kunnen erg gewoontjes en kleurloos lijken. Totdat we ons realiseren dat wij de inzet van iedere deelnemer nodig hebben om te komen tot eenzelfde liefdevolle gerichte aandacht, die ons leidt van het ene bewustzijnsniveau naar het andere. Er is geen dominee of priester die het werk voor ons doet.

Er zijn veel verschillen in hoe ieder van ons dat pleegt te doen.

Daar zijn 3 duidelijke kwaliteiten voor nodig:

- .. een diep verlangen naar het ervaren van Gods Tegenwoordigheid
- .. focus. Met welke techniek dan ook -of het ontbreken daarvan- de opening van de bijeenkomst vraagt een alert gerichte aandacht op die Tegenwoordigheid.
- .. vertrouwen, een synoniem voor geloof. Het vertrouwen om alles los te laten en ons moedig over te geven aan de diepe Stroom van het Levende Water.

Hier volgen enkele benaderingen van dit moment van naar binnengaan en centreren. Niemand gebruikt ze allemaal en misschien zijn er nog wel meer dan deze:

1. Herinner je dat je altijd al in die Tegenwoordigheid bént. Nu zoek je een manier om met je hele **zijn** te komen tot bewustzijn ván en harmonie mét die eeuwige, liefdevolle en transformerende Tegenwoordigheid.
2. Veel mensen beginnen met hun lichaam in een rustgevende positie te brengen. In een houding die langere tijd volgehouden kan worden en waarin een goede ademhaling mogelijk is. Voor de meeste

mensen betekent dit: voeten plat op de grond, handen in de schoot, een rechte rug en de ogen gesloten of ontspannen open. Sommigen bereiken dit door als-in-gebed ieder deel van hun lichaam beurte- lings te ontspannen. Van beneden naar boven, of andersom.

3. Sommigen herhalen langzaam het onze vader een aantal keer. Iedere zin ervarend en doorvorschend, als een manier om dieper in contact met de Tegenwoordigheid te komen.

Je kunt ook andere inspirerende teksten herhalen, zoals psalm 23 ‘De Heer is mijn Herder’.

4. Een mantra zeggen, d.w.z. één of meer betekenisvolle woorden voor je zelf herhalen. Op iedere ademhaling kun je in gedachten een paar woorden zeggen die je herinneren aan de Tegenwoordigheid.
5. Een spontaan vrij gebed kan helpen.
6. Bidden voor de personen die aanwezig zijn.
7. Het gebruik van mentale beelden zoals
  - jezelf zien in de Stroom die al vanaf het begin van de schepping aan- wezig is en ons allemaal omvat
  - jezelf doordrenkt zien van de transformerende liefde van God
  - visualiseer hoe de liefde stroomt naar iedereen in de kring. Daarna verbind je alle deelnemers met elkaar en met God
  - Jezus Christus of een ander aspect van het Goddelijke zien, mis- schien als een licht dat de hele ruimte vult, of dat zich richt op iemand met een speciale behoefte
  - zie jezelf als de centrale figuur in een bijbel verhaal. Doorleef het hele verhaal. Welke nieuwe blik krijg je hierdoor op de boodschap van Jezus voor jouw leven?
8. Andere Vrienden worden zich eenvoudig bewust van de Stille Aan- wezigheid in de ruimte en gaan daar woordeloos in op.

Samenvattend: voor sommigen zijn focus en concentratie de ingang en voor anderen een ontspannen toelaten van contact met de Geest. Toch lijkt het de combinatie van ontspannen én gefocust zijn, die de weg wijst naar het veranderde bewustzijn van ‘de deur naar binnen’.

NB. 1 Al deze suggesties laten het klinken alsof we iets moeten dóen. Alsof het allemaal van óns afhangt. Maar de meeste mensen merken dat het verlangen volledig aanwezig te zijn én de les om te ontspannen in plaats van krampachtig het juiste te willen *doen*, veel belangrijker zijn dan al deze technieken. Voor sommige ervaren Vrienden wordt het passeren van de deur

naar binnen relatief simpel. Ze gaan eenvoudig zitten, staan lichaam en geest toe om tegelijk ontspannen én alert te zijn en sluiten of ontspannen hun ogen. Dan zijn ze al gauw *daar*, gewoon omdat ze er al zo vaak geweest zijn. En omdat hun verlangen daar *wéér* te zijn zo groot is.

NB.2 Soms hebben we een aantal moeilijke samenkomsten, omdat het hoofd zo vol afleiding is geweest dat we de Levende Aanwezigheid totaal niet op de gebruikelijke manier gevoeld hebben. Dan kunnen we ons afvragen of we ooit nog wel *daar* zullen komen. Spirituele leraren vertellen dat dit momenten kunnen zijn dat God heel dichtbij is. Als we, iedere keer dat we merken dat we afgeleid zijn, weer zachtmoedig terugkeren naar God, kunnen we juist een grote spirituele groei doormaken. Na in vertrouwen door veel van zulke bijeenkomsten heen gegaan te zijn, realiseren we ons geleidelijk dat de werkelijkheid van Gods doorgaande transformerende werk binnen in ons steeds duidelijker wordt. We kunnen ons bewust worden van een nieuwe stevigheid, kalme en gecenterd zijn, als een soort grondtoon in ons dagelijks leven.

Vergeving

*Uit: Boek van vergeving, Een gids van wond naar verwondering blz 68
door Willem Glaudemans*

*Vergeving brengt vrijheid,
De bevrijding van je oordelen
En je idee van schuld.*

*Vergeving brengt vrede,
De innerlijke rust van een denkkeest,
Die liefde hervonden heeft.*

*Vergeving brengt vreugde,
Het diepe geluk van wie zichzelf gevonden heeft.*

Vergeving brengt

VR ijheid
ede
eugde

Caroline Emelia Stephen (1834 -1909)

van de bijeenkomst van 'Quakers en ik op 19
nov. 2020 door Marlies Tjallingii

fragmenten uit: *Quaker Geloven en Werken*
Het boek *Quaker Strongholds* (1891) wordt
als een nieuwe bij de tijd gebrachte Qua-
ker theologie beschouwd. Zij formuleert
vooral ook de spiritualiteit goed en zuiver:
“*Het Quaker ideaal, zoals ik het begrijp,*
vraagt van ons een voortdurend afwegen
van het ene tegen het andere – een voort-
durende voorkeur voor het blijvende en
diepe boven het voorbijgaande en opper-
vlakke....”

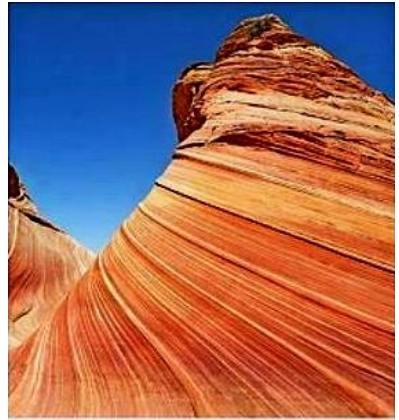
Quaker Strongholds is voor niet Quakers
geschreven, “in de hoop de ware bron en
aard van [...] spirituele hulp wijder bekend te maken”, maar op zo’n manier
dat ook Quakers er veel in kunnen vinden om over na te denken. Stephens
theologie is een theologie van de ervaring, die tevens rekening houdt met de
wetenschappelijke en filosofische inzichten van haar tijd, maar het is vooral
ook een theologie van de stilte en de inkeer.

*Dat de wil van God onveranderlijk is (in de betekenis van absolute inner-
lijke consequentie) is zeker het ware fundament van elk redelijk vertrouwen
in Hem, en wordt door heiligen en filosofen gelijkelijk erkend. Maar verwacht
het voorstellingsvermogen ‘onveranderlijkheid’ niet met ‘onbeweeglijk-
heid’? Liggen de wetten van beweging niet even vast als die van de ruimte?
Wat is er meer vol beweging dan de vlammen van een vuur? En toch, zijn
die minder onveranderlijk in hun aard dan een ijzeren staaf? Kunnen wij
niet, juist door te vertrouwen op de onveranderlijke eigenschappen van ma-
teriële zaken, het gehele uiterlijk van de aarde veranderen? En zouden we
ons niet moeten herinneren dat de onveranderlijke orde waaraan alle din-
gen, zichtbaar en onzichtbaar, gehoorzamen, ook alle mysterieuze
bewegingen van de geest inhouden, evenals de onbekende bronnen van de
onophoudelijke ‘variatie’ [in de evolutie], en het meest onbevattelijke van
alle mysteries, het leven zelf? (Quaker Strongholds,
1891, p.68.)*

De stilte die we hoog achten is niet slechts de uiterlijke stilte van de lippen. Het is een diepe rust in hart en geest, een opzij leggen van de preoccupatie met dingen die voorbijgaan – ja, zelfs met wat ons verstand bezighoudt; een welbewust richten van het hart op datgene wat onveranderlijk en eeuwig is. Deze ‘stilte van alle vlees’ lijkt de voorbereiding te zijn van elke ware viering. Ook is het, naar we weten, altijd de essentiële voorwaarde voor inwaartse verlichting. ‘Sta stil in het licht’, zegt George Fox herhaaldelijk, en dan zal de kracht komen – en vrede, en overwinning en bevrijding, en alle andere goede dingen. “Wees stil en weet dat ik God ben.”

(Quaker Strongholds p.56)

Quaker Strongholds

Caroline Emelia Stephen

Zoals Vrienden graag zeggen, begint onze viering niet als we tezamen gaan zitten in onze samenkomst, en eindigt ze niet wanneer we daar weggaan. De viering in geest en in waarheid wordt op geen enkele wijze ingeperkt door tijd en plaats

(Quaker Strongholds p.66)

Sharing a home or living alone: The single life

De mate van afzondering/alleen zijn die kan worden bereikt of gezond zou zijn in ieders individueel leven, is een kwestie die ieder van ons voor zichzelf moet beoordelen ... Een behoorlijke mate van afzondering is een van de belangrijkste voorwaarden voor geestelijke gezondheid. Als het daarom ons lot is om los te staan van die hechte natuurlijke banden waardoor het leven voor de meeste mensen gevormd en gevuld is, laten we dan niet te haastig zijn om het gat te vullen. Laten we niet onzorgvuldig of overhaast de gelegenheid weggooien om die diepere en meer voortdurende kennismaking met de onzichtbare en eeuwige dingen binnen te gaan., Die onzichtbare en eeuwige dingen zijn de natuurlijke en grote compensatie voor het verlies van gemakkelijkere vreugden. De eenzaamheid waar we terecht bang voor zijn, is niet de afwezigheid van menselijke gezichten en stemmen - het is de afwezigheid van liefde. Onze wijsheid moet daarom liggen in het leren om niet terug te schrikken voor iets dat ons misschien te wachten staat, maar om zo de sleutel van het leven vast te grijpen om in staat te zijn om alles goed en vruchtbaar te maken.

(Quaker Faith and Practice)

Tijdens ons gesprek praten we over de betekenis van verschillende woorden voor ieder van ons. Wat is de onveranderlijkheid van God? Zou het kunnen zijn dat dat de constante Goddelijke energie is waar we op kunnen afstemmen? We laten ons inspirerend door een uitdrukking als: mysterieuze bewegingen van de geest, en het leven is het meest onbevattelijke van alle mysteries.

'Zonde' vergeven is jezelf bevrijden

Misschien is haar theologie beïnvloed door haar tijd, maar we herkennen ons in een aantal dingen die we voorlezen. De basisgedachte is van George Fox: “sta stil in het licht”, dan komt de kracht en bevrijding.

We kunnen ons heel erg vinden in “de viering in geest en in waarheid die op geen enkele manier ingeperkt wordt door tijd en plaats.” Hoe waar is dat nu we via onze digitale mogelijkheden met elkaar in contact zijn, ondanks de beperkingen hiervan.

Het begrip ‘zonde’ bespreken we uitgebreid. Hoe kunnen we dat uitleggen? Een aantal van ons zijn hiermee opgevoed. Een van ons deelt dat ze in de kerk zat als meisje van 6 en de dominee vraagt met luide stem: Wie van julie is zonder zonde? Ze springt op en zegt: ik! Wat een mooie uiting van een spontaan kind. Wat zonde dat dit na de dienst afgestraft werd. Wekenlang niet naar de kerk. Een enkel woordje, zoveel ellende! Toch ook de geboorte van een besef dat het anders kan. Maar dat besef kwam pas vele jaren later! Weg spontaniteit. Is er dan helemaal geen zonde? Misschien een tekort schieten, met de vraag: hoe kan ik het beter doen? Ook het me geaccepteerd voelen in het licht. Zijn negatieve gedachten over mezelf en/of anderen ook zonde van het levensplezier dat we kunnen hebben?

Wat heeft ons dit gesprek gebracht? Enkele reacties:

- .. *“Ook al heb ik de tekst van tevoren niet gelezen, we delen veel samen.”*
- .. *“Dit heeft me opgetild naar een ruimere werkelijkheid.”*
- .. *“Ik ben met 7 mensen in contact geweest.”*

We spreken af dat we op donderdag 17 december een gesprek hebben over Thomas Kelly, van wie veel citaten staan in Quaker Faith and Practice.

Wat mooi dat we ons zo samen kunnen laten inspireren!

Britse Jaarvergadering gaat online

Meer dan duizend Britse Quakers hielden 15 november 2020 met succes hun eerste online Algemene Vergadering online. Door de COVID-19-pandemie konden ze elkaar niet persoonlijk ontmoeten. Sinds 1668 heeft niets - zelfs geen wereldoorlogen - de Algemene

De schrijver van de Jaarvergadering, Clare Scott Booth, bij de voorbereiding

Vergadering waarin de Quakers uit heel het Verenigd Koninkrijk bij elkaar komen, tegen gehouden. Dit is een tijd voor Quakers om in stilte samen te komen om naar de ingevingen van liefde en waarheid te luisteren.

Claire Scott-Booth, schrijver van de Britse Jaarvergadering vat het succes van deze bijeenkomst samen. “Deze Algemene Vergadering was een heel andere ervaring, en toch was de eeuwige geest van de levende God nog steeds aanwezig. We reizen als gemeenschap door dit vreemde landschap. We hoeven niet volmaakt te zijn, maar we moeten ons best doen. Dit is een jaar van onzekerheid en verandering, verlies en ontwrichting samen. We mogen samen uit dat woord en die kracht en geest, de moed vinden om trouw gehoor te blijven geven om eerlijk te blijven reageren.

Deze jaarlijkse bijeenkomst was een heel andere ervaring, en toch de levende geest van de levende God is nog steeds aanwezig. We reizen als gemeenschap door dit vreemde landschap.

We hoeven niet perfect te zijn, maar we moeten ons best doen. In dit jaar van onzekerheid en verandering, verlies en ontwrichting, mogen we samen ontdekken, uit dat woord en kracht en geest, de moed om getrouw te blijven reageren.

Dit is de zendbrief van de Britse Jaarvergadering:

De Zendbrief van de Britse Jaarvergadering

Aan alle vrienden overal
De menselijke geest kan
vele plannen bedenken,
maar het is het doel van de
Heer dat zal worden vast-
gesteld.' (Spreuken 19:21,
NRSV)

In deze buitengewone en
uitdagende tijden ... heb-
ben we hoop. We
vertrouwen erop dat de
leiding van liefde en waar-
heid goed zal komen.

*Deze begroetingsbrief
komt naar je toe in een*

jaar waarin zoveel plannen zijn verstoord, en ook onze manier van werken en ontmoeten. We hadden een bijeenkomst van een week gepland voor maximaal 2000 Vrienden van alle leeftijden. We wilden samen stil te zijn en een gevoel van gemeenschap op bouwen. We waren ook van plan om de 'leiding' te zoeken voor onze Algemene Vergadering over "Luisteren, profetie en verzoening: bondgenootschap in een klimaatnoodsituatie". We hadden gehoopt vele Vrienden van andere Jaarvergaderingen te mogen verwelkomen.

Vanwege de coronavirus-pandemie en de voortdurende onzekerheid over wat er mogelijk zou zijn hebben we moeten besluiten om een korte online Algemene Vergadering te houden. Deze werd langs elektronische weg gehouden en alleen voor de noodzakelijke zaken en om in stilte samen te zijn.

'Niettemin zijn onze groeten aan jullie allen even warm en liefdevol als altijd. We hebben opnieuw geleerd hoe belangrijk trouw is bij het houden van onze bijeenkomsten en het bouwen van onze Quaker-gemeenschappen, terwijl we nieuwe en onverwachte manieren ontdekken om verbinding te maken en samen stil te zijn. Het is honderd jaar geleden sinds de eerste wereldwijde bijeenkomst van Vrienden werd gehouden. Zij kwamen bijeen om een wereldwijde oppositie tegen oorlog te verstevigen. Zij wilden ook de sociale

Margaret Bryan, schrijver van de landelijke commissie in de UK, leest haar verslag voor.

voorwaarden voor vrede creëren. We zijn dankbaar dat we tot onze wereldfamilie mogen behoren. De kwesties van privilege en klimaatnrechtvaardigheid, die onze Jaarvergadering hebben bezig gehouden, zijn nog steeds urgent. De ongelijkheden zijn verergerd door de pandemie en de genomen maatregelen daartegen. Systemisch racisme aanpakken is een spirituele noodzaak. De impact van veranderingen in het klimaat wordt groter. Het werken en leren over deze kwesties gaat door tijdens onze Algemene Vergadering.

Caroline Nursey schrijver van 'Trustees' van de Britse Jaarvergadering

“In deze buitengewone en uitdagende tijden hebben we gezien dat het mogelijk is om onze manier van leven te veranderen. We hebben hoop. We vertrouwen erop dat de leiding van liefde en waarheid duidelijk zal worden ”
Getekend tijdens en namens de Britse Jaarvergadering

A handwritten signature in black ink that reads 'Clare Scott Booth'.

Clare Scott Booth (schrijver)

Minuut 19: afsluitende minuut

De waarheid is altijd een en dezelfde, en hoewel eeuwen en generaties voorbijgaan, en de ene generatie gaat en de andere komt, houdt het woord en de kracht en de geest van de levende God eeuwig stand en is dezelfde en verandert nooit.

Margaret Fell, *Quaker Faith and Practice* 19,6

Pendle Hill bestaat 90 jaar!

Door Joke Hofman aangevuld door de redactie

Pendle Hill is een Quaker-studie-, retraite- en conferentiecentrum dat mensen van alle spirituele paden verwelkomt. Pendle Hill, opgericht in 1930, bevindt zich op 10 hectare grond met een hoge biologische diversiteit in Wallingford, PA

Vandaag, 90 jaar geleden, op 24 september 1930, begon Pendle Hill een Quaker Studiecentrum bij Philadelphia Pennsylvania VS. Het personeel kwam vandaag samen voor een moment van viering en gemeenschap met mondkapjes. We reflecteerden op de chaos en onzekerheid waarin Pendle Hill werd opgericht, en waar we ons vandaag bevinden. Mogen getuigenissen van vrede en gerechtigheid in de wereld tot op deze verjaardag en daarna voortduren. Blijf ons volgen. Er zijn

Pendle Hill, A Place to Be and Become

Reflections on the First Ninety Years

Doug Gwyn

PENDLE HILL PAMPHLET 464

meer manieren waarop u zich bij ons kunt aansluiten bij het markeren van ons 90e jaar de komende 12 maanden!

Een paar feiten:

In 1903 werd Woodbrooke Quaker Study Centre opgericht; in 1930, naar dat voorbeeld, Pendle Hill. Henry Hodgkin was de eerste directeur.

In 1934 begon de serie Pendle Hill Pamphlet.

In 1936 worden Anna en Howard Brinton directeur.

Van 1954 tot 1972 is Douglas Steere voorzitter.

Vanaf 2020 is Francisco Burgos directeur.

Beroemde bezoekers: Aldous Huxley, Paul Robeson, Martin Buber, Gandhi, Tagore, Elise en Kenneth Boulding, Sartre.....

'De enige manier om te overleven is zorgen voor elkaar' Boom in de tuin van Pendle Hill

QCEA zoekt nieuwe directeur.

Na een lange tijd van dienst zal Andrew Lane medio 2021 QCEA verlaten. Er is daarom een vacature ontstaan, waarop tot 14 januari gesolliciteerd kan worden. Ga hiervoor naar <http://www.qcea.org/home/involved/vacancies/>

Wijde verspreiding van deze vacature wordt zeer op prijs gesteld.

<http://www.qcea.org/home/involved/vacancies/>

Andrew heeft als tweede man in het team meer dan een jaar overlapt met het dienstverband van Sasha Bosbeer, waarna hij zelf de leiding kreeg over het QCEA-team. Daarna maakte QCEA een periode van herbezinning mee. Om versnippering tegen te gaan werd het aantal werkvelden teruggebracht tot twee pilaren, 'vrede' en 'mensenrechten'. Nu de klimaat problematiek zo nijpend is, worden daarbinnen vooral de aspecten vrede en mensenrechten speciale aandacht gegeven. Verder werd een strategisch plan ontwikkeld. Vijf jaar vooruitkijken en daarvan de eerste twee jaar meer in detail vaststellen en uitvoeren. Hierdoor werd het beter mogelijk om koers te houden én flexibel te blijven. De Europese Quaker jaarvergaderingen, vertegenwoordigd in de “General Assembly” sturen middels het Strategisch Plan. Het QCEA-team legt verantwoording af over de invulling, bereikte resultaten en geschatte impact. Dit leidde ook tot het overnemen van de typische Quaker benadering (“stille diplomatie”) die het Quaker kantoor bij de Verenigde Naties al decennia gebruikt. Mede dankzij Andrew's ongelofelijke talent voor relaties onderhouden en netwerken is QCEA uitgegroeid tot een enthousiast team met een impact waar de jaarvergaderingen trots op kunnen zijn. Ook de pandemie is aangegrepen ter verbetering van QCEA. Doordat meer vanuit huis en digitaal werken nodig werd, zijn de afstanden met Europese Vrienden als het ware ook korter geworden. Vrijwilligersdiensten op afstand, pan-Europese deelname van Vrienden om mee te denken over een nieuwe, betere samenleving en ons daarvoor in te zetten. Het staat nu al vast dat Andrew node gemist zal worden. Mag dit een extra aanmoediging zijn om goed te zoeken naar nieuw talent om QCEA verder te ontwikkelen.

The EU Defence Fund

The EU budget for **military research** and **development**.
100% EU-funding   80-100% EU-funding
except prototypes: 20-55%

toename van de uitgaven aan bewapening
van links naar rechts: 2017-2019 €0,09 miljard, van 2019 – 2020 €0,5 miljard
en van 2021 –2027 €7,95 miljard

Even bijpraten over vrede in Europa

Door Clémence Buchet-Couzy, vertaling Peter van Leeuwen

Het QCEA-vredesprogramma blijft zich bezighouden met vrede en veiligheid in veranderend EU-beleid. Welke kansen ziet QCEA om Quaker getuigenissen over vrede en gelijkheid te berde te brengen? Tijd voor een update:

Herziening van het EU-concept over bemiddeling uit 2009:

Het “concept van versterking van de bemiddelings- en dialoog capaciteiten van de EU”, elf jaar geleden door de Europese Raad aangenomen, wordt nu herzien. Een kans voor Quakers om onze ervaringen te delen en bij te dragen aan de discussie. Wij denken dat de EU, evenals anderen in dit werkveld, kan voortbouwen op eerder werk van Quakers op het gebied van bemiddeling. Daar zijn vast lessen uit te trekken. QCEA onderzoekt momenteel de rol van de EU in bemiddeling door dit te koppelen aan de recente Quaker-publicatie 'Dining with diplomats, praying with gunmen' van Ann Bennett. We hopen snel onze bevindingen te delen.

De Europese Vredesfaciliteit:

De ‘European Peace Facility’ (EPF) werd in 2018 voorgesteld om bij te dragen aan de vredesopbouw en conflictpreventie door de EU en ook om de mondiale veiligheid te verbeteren. Een onderdeel ervan, voor ons het meest verontrustende, zou de EU in staat stellen om militaire en veiligheidstroepen in derde landen te ‘trainen en uitrusten’. Aangezien de EU geen enkele militaire activiteit vanuit haar begroting kan financieren, is de EPF een instrument *buiten de begroting*. Dat betekent dat het Europees Parlement, de democratische tak van de Unie, er geen toezicht op kan uitoefenen. Een verontrustend gebrek aan transparantie!

Na hevige discussies werd het bedrag van de voorgestelde EPF voor de periode 2021-2027 (het tijdschema van de EU-begroting) gehalveerd van € 10,5 miljard naar € 5 miljard. Het officiële besluit van de Raad tot oprichting van de EPF is nog niet afgerond, maar dat zou eind 2020 moeten lukken. Om de implementatie van het instrument operationeel te maken, is binnen de EEAS (de buitenland tak van de EU) een nieuwe afdeling (ISP.5) opgericht. Die zal volledig worden gewijd aan de EPF.

QCEA blijft zeer bezorgd over vele aspecten van de EPF:

- De mogelijke levering van wapens en munitie aan strijdkrachten met een slechte reputatie op het gebied van de mensenrechten
- Het risico van doorverkoop van wapens
- Het gebrek aan verantwoordingsplicht en waarborgen.

QCEA brengt deze zorgen onder de aandacht van EU-beleidsmakers. We moeten duidelijk maken, dat de EPF waarschijnlijk niet zal bijdragen aan vrede. QCEA wil andere civiele en niet-gewelddadige instrumenten promoten waarover de EU al beschikt, en daarbij ook nieuwe instrumenten voorstellen.

QCEA werkt hiervoor samen met het European Peacebuilding Liaison Office (EPLO.org). QCEA is een van de oprichters van EPLO, waarvan nu 41 vredesorganisaties uit 16 Europese landen lid zijn.

Europese consensus over vrede:

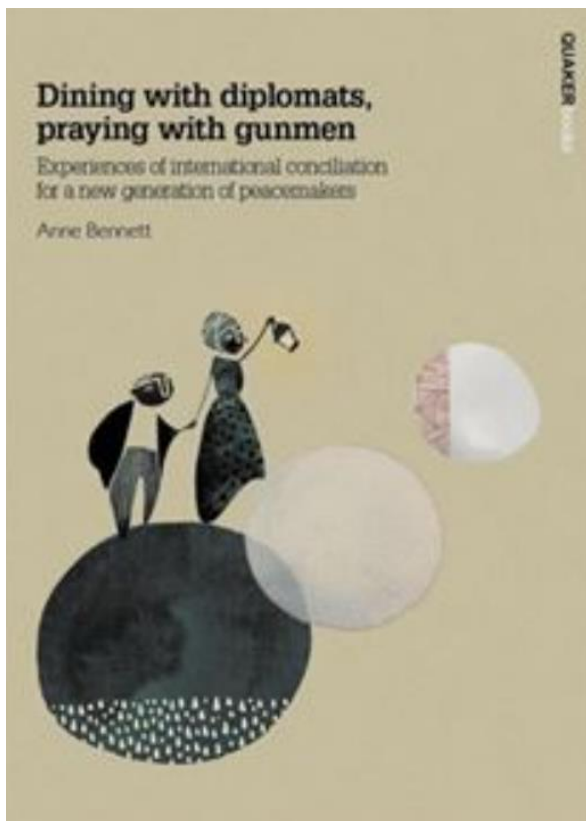
Het Duitse voorzitterschap van de EU wil in zijn programma bijzondere aandacht besteden aan een integrale aanpak van crisispreventie, conflictbeheersing, vredesopbouw en andere zaken. Hiertoe worden politieke beleidslijnen ontwikkeld, werkend naar een ‘Europese Consensus over Vrede’ (vergelijkbaar met de ‘Europese Consensus over Ontwikkeling’ uit 2017). Dit zal niet worden bereikt onder het Duitse voorzitterschap, aangezien het de goedkeuring van de Raad, de Commissie en het Parlement nodig

heeft. Het doel is om de geloofwaardigheid en efficiëntie van de EU als speler in het buitenlands beleid te vergroten. Hiervoor worden dus EU-beleid en -activiteiten op het gebied van crisispreventie en vredesopbouw geïntegreerd. QCEA hoopt dat dit momentum creëert in de EU om vredesopbouw te versterken en is van plan zich aan te sluiten bij de inspanningen van EPLO om deze kans te vergroten.

Voorgesteld Strategisch Kompas:

In juni van dit jaar hebben de ministers van Defensie van de EU besloten om een uitgebreid document te ontwikkelen, het 'Strategisch Kompas'. Een aanvulling op de 'EU Global Strategy' (2016) om een gemeenschappelijke EU-strategie voor veiligheid en defensie vast te stellen. Het doel is om betere samenhang op dit gebied te bereiken. Het ontwerpen van dit Strategisch Kompas duurt ongeveer twee jaar. Het zou in 2022 moeten zijn afgerond onder het Franse voorzitterschap van de Raad. De eerste fase, de alomvattende dreigingsanalyse wordt nu door de EEAS en het Duitse voorzitterschap uitgevoerd. Lidstaten dragen hieraan bij. Het document zal met name ingaan op de EU-instrumenten voor crisispreventie, inclusief de gemeenschappelijke EU-missies op dit gebied. Zo'n document weerspiegelt echt de wil van de voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen om een "geopolitieke commissie" op te richten en ook van Josep Borrell om te zien dat de EU "de taal van de macht" (her) leert. Het past in de recente verschuiving van de EU naar een hardere en meer gemilitariseerde benadering van vrede en veiligheid, een trend QCEA volgt op de voet.

Resolutie 1325 - twintig jaar:

Dit jaar is het 20-jarig jubileum van Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over vrouwen, vrede en veiligheid

Deze resolutie was een belangrijke stap voorwaarts om rekening te houden met genderkwesties in vrede en veiligheid. Ook al is het nog een lange weg naar gendergelijkheid, veel organisaties vieren dit belangrijke jubileum door evenementen te organiseren of rapporten te publiceren om de geboekte vooruitgang te evalueren en vooruit te kijken naar de toekomst. QCEA nam deel aan de vieringen en organiseerde de lancering van haar rapport en video's over gender en inclusiviteit in vrede en veiligheid op 10 november jl. Daarvan staan op de QCEA-website nu drie video's over gender inclusiviteit, van harte aanbevolen om te bekijken (<http://www.qcea.org/>)

NB, dit Vriendenkring artikel, inclusief links naar veel achtergrondmateriaal, kun je straks ook lezen op Deltalicht, de Nederlandstalige blog op de QCEA-website, ook te bereiken via <https://qceadeltalicht.wordpress.com/>

Bij QCEA zijn twee nieuwe stafleden benoemd:

Mijn naam is Lena Hofmaier, ik ben de nieuwe Communicatie Assistent bij QCEA. Ik ga proberen in de voetsporen van mijn voorganger Martin Leng, te treden die meer dan drie jaren bij QCEA was. Mijn rol is om te communiceren wat QCEA doet.

Mijn naam is Pamela Nzabampema. Ik vind het geweldig om de nieuwe Outreach en Community Organizer te zijn. Mijn rol is tot stand gekomen omdat aan QCEA specifieke financiering toegekend om zijn werk uit te breiden tegen haat en racisme.

Quakers in Polen

Bron: <http://www.kwakrzy.org/>

We noemen onszelf Quakers of Vrienden (van oude termen: Vrienden van het licht, Vrienden van de waarheid).

Wij geloven dat er in ieder mens iets van God is. Vandaar ons geloof in de absolute gelijkheid van alle mensen en hun directe relatie met God. We hebben geen geestelijken, geen dogma's, geen rituelen. We waarderen stilte.

Onze diensten worden in stilte gehouden, geleid door de Geest. Sommigen zeggen dat Quakerisme niet zozeer een religie is als wel een manier van leven. Bij ons handelen proberen we ons onder meer te laten leiden door: innerlijke waarheid, eenvoud, gelijkheid van allen en gemeenschap, geen gebruik van geweld.

We laten de Vrienden (of vrienden van de vrienden) zelf zeggen wat ze bij de quakers vonden, wat hen daar boeide, wat hen vasthield.

Bij de Quakers vond ik in de eerste plaats vrijheid van anderen om te beoordelen wat ik denk en het vermogen om onafhankelijk God te zoeken. De stilte en de afwezigheid van het ritueel zijn voor mij een symbool dat niemand van ons zijn overtuigingen aan anderen oplegt. Hierdoor ontmoette ik een God die liefheeft met tedere, niet met harde en straffende liefde. Het beeld van deze tedere liefde voor mij is de acceptatie, steun en gemeenschapszin die ik van de groep ontvang.

Martyna Trzcińska, Szczytno

In mijn vrienden vond ik vrede met mijn ziel ...

Witold Michałowicz

Ik ben een Quaker omdat het me de luxe geeft om te geloven in waar ik diep van overtuigd ben en de luxe om te doen wat ik zou moeten doen. Ik heb een religie gevonden die echt van mij is.

Pavel Marusinec, Ceske Budejovice

We komen wekelijks bij elkaar. Eerst en vooral zitten we een uur in een kring en mediteren we over de belangrijkste dingen voor ieder van ons. Daarna kletsen we vrijuit bij koffie en andere lekkere dingen. We delen ervaringen, zowel belangrijk als alledaags.

Het ontmoeten van Quakers is een geweldig cadeau voor mij in de laatste ronde van mijn lange leven.

Joanna Gomułka, Warschau

Vluchtelingen even onderdak geven

Op verzoek van Joke Hofman; van Takecarebnb.org

Omdat er al enkele Quakers zijn die aan Takecarebnb mee doen hierbij wat informatie over dit waardevolle initiatief.

Op dit moment wachten duizenden vluchtelingen met een verblijfsvergunning in

het asielzoekerscentrum op een woning. Takecarebnb maakt het mogelijk dat zij tijdelijk bij een gastgezin logeren. Heb jij een kamer over? Voor gastgezinnen is de logeerperiode een bijzondere ervaring. De gast blijft minimaal twee weken en maximaal drie maanden logeren. Je geeft je gast een warm welkom en een positieve start in Nederland.

Heb je belangstelling om gastgezin te worden voor een vluchteling? Als je hebt aangemeld bij Takecarebnb zorgen wij voor een matchmaker. Onze vrijwilligers noemen we ‘matchmakers’, dit is een team van mensen die zoekt naar de juiste ‘match’. De matchmaker neemt contact met je op, nodigt je uit voor een intakegesprek en vult samen met jou het intakeformulier aan. Zo kunnen we je persoonlijke situatie, je voorkeuren en je verwachtingen in beeld brengen.

Op basis van je antwoorden stellen wij een profiel op en kunnen we op zoek gaan naar een geschikte gast. Vervolgens doet de matchmaker een voorstel voor een ontmoeting. Als de ontmoeting goed verloopt en er een klik is tussen jou en de gast, wordt er een afspraak gemaakt om een weekend op proef te komen logeren. Pas als dat weekend samen goed bevalt, start een logeerperiode van drie maanden.

Je kan je gast stimuleren zich op te geven voor een ‘Taalmaatje’ (een initiatief van Vluchtelingenwerk); je kan je gast helpen een geschikte kerk, moskee of sportvereniging te vinden. Of samen met je gast uitzoeken wat voor activiteiten er in jouw regio voor vluchtelingen worden georganiseerd, waar je gast zich bij aan zou kunnen sluiten. Neem eventueel contact op met je contactpersoon (matchmaker) voor tips.

Waarom voor Democratie kiezen?

Quaker **Speak**

*Quaker speak
door George
Lakey:*

Ik moet denken aan de eerste Quakers die ervan hielden om op drukke marktdagen naar marktpleinen te gaan en op een kist of ergens op te staan en het evangelie te prediken zoals zij het begrepen. En ze trokken daardoor veel mensen aan om Quakers te worden, inclusief mensen die aanvankelijk dachten dat ze onzin praatten. Dus het is dat uitgaan, het is het niet verwachten, dat mensen naar ons toe komen. Als we dat niet als aanvallend beschouwen – maar als een teken van groei van het vroege quakerisme dan zal het ook een teken zijn van de groei van het hedendaagse quakerisme als we bereid zijn om uit te gaan.

Waarom moeten we voor democratie kiezen?

Nou, bij training ‘Choose Democracy’ is dat precies wat we aanbieden. We geven ze handvatten om erop uit te gaan en de mensen te vinden die invloedrijk zullen zijn in het geval van betwiste verkiezingen, zodat ze hun steentje kunnen bijdragen aan een vrij en democratisch resultaat. Oh, het is maar een klein team van mensen, voornamelijk Vrienden door de jaren heen, die zeiden, uh en oh. Er komt mogelijk een constitutionele crisis. Het kan zelfs zo groot worden als de burgeroorlog. We zijn alleen bezorgd dat niemand echt essentiële diensten levert om ons hierop voor te bereiden. Dus dachten we: wat ontbreekt er dat nodig zal zijn bij zo'n poging om de democratie te redden? Wat kunnen we gebruiken als andere mensen die ook het probleem begrijpen zich bij ons aansluiten?

En dus realiseerden we ons dat training nodig zal zijn, dus zijn we begonnen met het aanbieden van trainingsworkshops. We realiseerden ons dat solide, op bewijzen gebaseerde informatie nodig zal zijn. Ik bedoel, als we het hebben over een mogelijke staatsgreep, kunnen we niet zeggen daar hebben we in Amerika geen ervaring mee. Dus we kunnen niet zeggen: "Oh, ik herinner het me! Dat hebben we 20 jaar geleden ook aangepakt!" Nee, niemand herinnert zich dat. We hebben dus op bewijzen gebaseerde informatie nodig over hoe we een staatsgreep kunnen verslaan. Dus we gaan een website maken. En we gaan een aankondiging van verzet ontwikkelen. Dat was zeer

effectief om Ronald Reagan weg te houden van zijn dreiging om Nicaragua in de jaren tachtig binnen te vallen. Hij stond toen op het punt een tweede Vietnam te beginnen en we konden hem daarvan weerhouden. Een van de redenen was dat we verzet aankondigden, waarin stond dat als je dat doet, we er alles aan zullen doen om het land te ontwrichten om het onmogelijk te maken. En dus hebben we een aankondiging gedaan, iets op onze website dat op dit moment door duizenden en duizenden mensen wordt ondertekend.

Druk uitoefenen op machthebbers.

Welnu, om te beginnen leren we dat er deze zogenaamde 'pilaren' zijn die elke structuur ondersteunen - elke Regierungsstructuur, en als onze president daadwerkelijk een illegale structuur wil opzetten die hij leidt, zal dat afhangen, want succes, op pijlers die het overeind houden. Pijlers zoals politici zullen moeten instemmen om daarin mee te gaan. Ook de politie zal het moeten meegaan en hij zal het leger nodig hebben. De hele economische structuur zal dat moeten ondersteunen. Er zijn verschillende pijlers die we kunnen onderscheiden waarvan hij afhankelijk zal zijn, dus ga naar een van die pijlers en zeg: "Als dit gebeurt, zullen we je heel hard pushen om de coup niet te steunen." Dus ik ben best enthousiast om me op deze pijlers te richten, en dat is een van de dingen die we mensen leren te doen tijdens onze trainingen.

Vooraf voorbereiden

We hebben veel meer kans op succes als we voorbereid zijn. Het is zeer waarschijnlijk dat als we gewoon afwachten om te zien dat de acties die zouden worden ondernomen zeer vaak door geweld zouden worden ont-sierd. We leven in cultuur die gevoelig is voor geweld. De televisie en films staan er vol van, We zijn geprogrammeerd met geweld vanaf het moment dat we nog heel klein waren. Dus zullen de mensen op een aanval reageren, met geweld zoals zelfs een aanval van het Oval Office. (het officiële kantoor van de president van de Verenigde Staten, gelegen in de westelijke vleugel van het Witte Huis). Dit kan heel vaak gewelddadig zijn, tenzij ze iets beters weten. Gelukkig weten Quakers en anderen iets beters! Dus als je je voorbereidt, is de kans groter dat mensen zich in een crisismoment herinneren: "Oh, dat klopt. Er is iets beters: laten we dat doen. "

Discussievragen:

1. *Wat doet u in uw gemeenschap om een eerlijke, democratische democratie te verzekeren? Wat zou je kunnen doen?*
2. *Hoe gaat u uzelf en anderen informeren over wat u moet doen als er een staatsgreep in de Verenigde Staten plaatsvindt? Welke bronnen ga je gebruiken of aanbevelen?*

Quaker met Covid in een gevangenis in Texas

Door Marlies Tjallingii

Sinds februari 2020 correspondeer ik met Christopher Dye, omdat ik in het februari nummer van de Vriendenkring over hem las. Hij zit in de gevangenis van het Coffield Correctional Institution van het Texas Department of Criminal Justice. Op internet staat een beoordeling als het meest achtergebleven instituut van de VS. Ik kreeg steeds reacties van hem tot 20 augustus 2020. Een poosje geleden kreeg ik via iemand in Engeland een verslag over zijn strijd met Corona – Covid 19. Hij vertelt hoe het hem vering. Van Tine Coffin kreeg ik het bericht dat hij geen persoonlijke brieven meer mag ontvangen, maar alleen van religieuze instellingen. Verder moet er bij de brief een gefrankeerde enveloppe zodat hij die kan terugsturen. Een uitdaging om uit te vinden hoe ik verder kan corresponderen. Post krijgen is van levensbelang voor hem.

Bijgaand een gedeelte uit zijn brief over zijn ziekteproces in een hete gevangenis. Hij noemt die: ‘Mijn Covid gevangenis’

Een kwart eeuw ben ik nu in de gevangenis en sinds 2010 in eenzame opsluiting dat is deel van mijn integriteit. Ik voel me verantwoordelijk voor de dingen die ik in mijn verleden heb gedaan, ondanks dat is de gevangenis niet een goede plek, ook al doe ik nog zo mijn best om het goed te doen hier. Dit is het verhaal van mijn strijd met het virus en een pleidooi aan Vrienden om zich aan de regels te houden. Terwijl Covid 19 de gevangenis waarin ik woon overweldigde, merkte ik op dat zowel bewakers als gevangenen het dragen van maskers zo vaak negeerden. Zelfs verpleegsters droegen geen maskers omdat ze klaagden dat ze 'te warm' waren en dat het moeilijk maakten om te praten. De gevangenis voorzag iedereen van maskers, inclusief twee stoffen versies voor elke gevangene. Ik had mijn maskers aangepast om beter bij mijn gezicht te passen en een groot blij gezicht op elk masker aangebracht. Ik was de enige gevangene die altijd een masker droeg buiten mijn cel en op de plek waar tweeënveertig mannen wonen. Ik ben ook ouder dan de meeste gevangenen en ademhalingsproblemen maken me bang. Ik loop een paar keer per week 8 kilometer en doe een dagelijks oefenprogramma om een goede fysieke conditie te houden, want de gevangenis is niet een plek om veel hulp te verwachten als iemand ziek wordt. Die fysieke conditionering behoort nu tot het verleden.

Elke gevangene kreeg twee COVID-19-tests aangeboden. 04 juni en 06 juli waren mijn testdata. De meeste gevangenen deden de tests, hoewel sommigen weigerden. Weigering had geen gevolgen voor de gevangenen. We hadden twee keer een lockdown in de gevangenis. Dat is de beste manier waarop een gevangenisbestuur kan proberen een uitbraak van overdraagbare ziekten tot een minimum te beperken in een onveilige omgeving waarin afstand niet mogelijk is.

12 juli. Ik had oorpijn, keelpijn en lichte koorts. Omdat de cellen hier de hele zomer bloedheet zijn, meer dan 40 graden Celsius, herkende ik koorts niet als zodanig, tenzij het blijft hangen als de cel 's avonds afkoelt. Deze koorts nam niet af, maar het viel in het begin mee. Een gevangene drie cellen bij mij vandaan was een van de vele die op de hoogte waren gebracht dat de test van 6 juli positief was bevonden.

15 juli. Volgens de Texas Tribune had Coffield 752 bevestigde positieve gevallen. Bijna twintig procent van de gevangenispopulatie in Texas 'grootste gevangenis. Ik werd niet opgenomen in de cijfers, omdat mijn tests allebei negatief waren.

16 juli. Covid-19 en ik gingen ten oorlog. Een oude moordenaar (ik) met al jaren een praktijk van geweldloosheid, struikelt in strijd met een nieuwe moordenaar (Covid-19). Zelfs toen ik de strijd aanging, vroeg ik me af wat echt winnen zou zijn? Een virus is geen levend wezen. Het enige waar we voor konden vechten, was mijn leven.

De koorts laaide plotseling op en woedde als een lopend vuurtje gedurende het conflict. Mijn lichaam brandde constant en toch produceerde ik nooit één druppel transpiratie. Ik zou meerdere keren per dag 1,7 liter water drinken en nooit zweten of plassen. Toch ben ik ervan overtuigd dat het water uiteindelijk mijn leven heeft gered. Mijn smaak- en reukzinn verdwenen volledig. Gezichtsvermogen, gehoor en evenwicht stortten kort daarna in. Ik kon niet ademen, behalve met wanhopige happen omdat mijn longen grotendeels stopten met functioneren.

De dood zou een opluchting zijn geweest. Een Quaker bidt. Een koppige dwaas weigert zich over te geven. Dat zou mijn strijdstrategie blijven. Terwijl COVID-19 me bleef martelen, deed elk gewricht en elke spier in mijn lichaam pijn. Opstaan werd een preciaire oefening die veel verder reikte dan de hoogtevrees waarmee ik mijn hele leven heb geleefd.

Op mijn verzoek om hulp kreeg ik geen reacties. Verpleegkundigen kwamen niet meer bij de gevangenen behalve om de bestelde medicijnen te bezorgen en abrupt te vertrekken. Bewakers tikten op de celdeuren om te horen of een gevangene nog leefde. Een paar gevangenen stierven, waaronder iemand in de cel naast de mijne.

Het 'Texas Department of Criminal Justice' is absoluut het meest achterlijke instituut van het land.

Koorts-deliriums werden een bron van verlichting en amusement uit mijn elendige toestand. Mijn cel was een tijdje een ruimtevaartuig dat te dicht bij de zon cirkelde.

Bewakers met wie ik een goede verstandhouding heb, zouden aanmoediging bieden. "Wacht even, Quaker", "Vecht, broeder, je kunt dit verslaan". Een van hen gluurde in mijn cel en vroeg: "Man, ga je leven?" Ik lachte. "Zie ik eruit alsof ik op dit moment zinnige antwoorden heb?"

COVID-19 kon mijn donkere gevoel voor humor niet verslaan. Het klinkt misschien gek, maar dat werd een belangrijke aanmoediging voor mij in een duidelijk verliezende oorlog. Lachen om COVID-19 en hoe het mij verwoestte, werd een echt wapen. Als dit virus me zou doden, was ik vastbesloten om hem uit te lachen totdat de Elders me kwamen halen (ofwel totdat ik dood zou gaan).

Op 26 juli voel ik eindelijk dat ik weer kan zweten en weer plassen. Mijn evenwicht is nog steeds wankel, maar ik sta op en wankel mijn weg naar de kraan. Ik drink 1,7 liter water als een uitgedroogde kameel in de woestijn. Ik ben nog steeds behoorlijk ziek, maar voel me veel beter. Mijn smaak, geur, gezichtsvermogen, gehoor, cognitie en evenwicht blijven merkbaar

aangetast. Voor hoelang? Heeft Covid-19 gewonnen? Nee. Heb ik gewonnen? Ik ben gewoon blij dat ik nog leef.

Pleidooi één. *Covid 19 is serieus! Draag alstublieft uw maskers, was uw handen, neem alle redelijke voorzorgsmaatregelen. Elke vermeende leider die zegt dat voorzorgsmaatregelen niet nodig zijn, is een dwaas, een egoïstische ziel, of erger. Negeer die onzin! Wees gezegend wees veilig.*

Pleidooi twee. *We staan op dit moment aan de vooravond van het bevorderen van het licht van gelijkheid op vele manieren. Wij versus zij is niet hoe we winnen, het is het probleem zelf. We moeten samen optreden en systeemverandering eisen in het belang van gelijkheid voor iedereen. We moeten samenblijven totdat die verandering plaatsvindt. Dit is de tijd Vrienden. Sta alstublieft als één mensheid.*

Zoals altijd verwelkomt de enige Quaker in de gevangenis van Texas Licht in de vorm van geschreven brieven. Adres - Christopher Dye, 805217, 2661 FM 2054, Tennessee Colony, Texas VS 75884 (geen zelfklevende etiketten, alleen wit stationair), Overleg met Marlies Tjallingii als je hem wilt schrijven.

<https://www.chron.com/news/houston-texas/article/Federal-judges-order-hits-state-hard-over>

Woorden van Hoop en Troost

Raad van Kerken in Nederland

Toen halverwege maart in Nederland de eerste lockdown plaatsvond, zochten kerken naar een heldere en aansprekende manier om mensen te bemoedigen en troosten. Dat leidde tot de *Klokken van Hoop en Troost*. Drie weken lang klonken op woensdagavond tussen 19.00 en 19.15 uur overal in het land de kerkklokken als teken van verbondenheid over de grenzen van het isolement heen. Ook riepen de klokken op tot gebed en andere vormen van steun voor alle zieken en voor wie zich dag aan dag inzetten voor de gezondheid en veiligheid van medemensen.

Nu de tweede lockdown een feit is en zovelen, misschien nog meer dan voorheen, naar houvast en steun zoeken in deze onzekere en zware tijd, willen we als kerken opnieuw een helder, gezamenlijk geluid laten klinken. Daarom zal de Raad van Kerken vanaf 4 november wekelijks op woensdagavond om 19.00 uur *Woorden van Hoop en Troost* uitzenden: Korte videofilmpjes van enkele minuten waarin, in afwisseling, kerkelijke vertegenwoordigers een bemoedigende boodschap uitspreken. Zo hopen we als kerken ieder die getroffen is door het coronavirus of de gevolgen ervan een hart onder de riem te steken en bij te dragen aan onderlinge verbondenheid en zorg voor elkaar.

In de eerste aflevering van *Woorden van Hoop en Troost* spreekt Mgr. Hans van den Hende, bisschop van Rotterdam, een woord van bemoediging. Hij refereert hierin aan de brief van Paulus aan de Romeinen. Mgr. Van den Hende is referent voor de Oecumene binnen de RK-Kerk en afgevaardigde van de Rooms-Katholieke Kerk in de plenaire Raad. In de tweede aflevering sprak Mgr., bisschop van Haarlem, over Sint-Maarten die zijn mantel met een arme bedelaar deelt.

Woorden van Hoop en Troost zijn op de website van de Raad, www.raadvankerken.nl te zien en te beluisteren, evenals op het YouTube-kanaal 'Raad van Kerken'.

Ik en mijn missie

Communicatie Workshop met mensen in Palestina

Workshop van Sytse and Marlies Tjallingii,
vertaler en organisator Hekmat Bessiso

Op 4 november namen ongeveer 25 deelnemers deel aan de online workshop Ik en mijn missie. Hierbij waren vooral mensen uit Ramallah maar ook twee vrouwen uit Egypte, twee uit Hebron, één uit Nablus en één deelnemer uit Jeruzalem We beginnen de

meeste workshops met ‘zonne-straaltjes’, een focus op wat goed, mooi, positief is. In het ‘open frame’ kunnen dan ook problemen en vragen aan bod komen.

We vragen de deelnemers in de chat de titel van hun zonnestraal te delen. Deze titels geven goed aan waar de deelnemers mee bezig zijn. Enkele hiervan zijn: eenheid, weekend, oplossing, hoop, geluk, leven, genezing, ruimte, succes, dankbaarheid, vervulling voelen, herstel van Covid 19, zekerheid, respect en privacy,

Ons doel met deze workshop is om de deelnemers te stimuleren om meer bewust te worden van wat echt belangrijk voor hen is. Daarom is het van groot belang om onderscheid te maken tussen identiteit en gedrag. In Quaker verwoording: ‘Dat van God in iedereen’ en wat we doen uit minder diepliggende motieven. We hebben eerst een inleiding gehouden waarin we aan de hand van de verschillende ‘neurologische niveaus’ hebben uitgelegd wat het verschil is tussen ‘hebben’ en ‘zijn’, en tussen gedrag en identiteit. Uit een lijstje van 16 woorden vroegen wij de mensen wat identiteit voor hem of haar is. Veel genoemde antwoorden:

Een deel van het universum.

Een menselijk wezen.

Mijn naam

Ik ben een leraar (of ander beroep)

Een moeder/vader.

Een Palestijn.

Een mooi antwoord was: Ik denk dat ‘mens zijn’ de paraplu is van het meeste van wat er wordt genoemd als identiteit.

Behavior or Identity?

Caring for your family

Kissing her child

Curing people

Cooking

Riding a bicycle

Driving a truck

Speaking to public

Teaching in a school

Daarna deden we een visualisatie waarbij we de deelnemers uitnodigden om een te groot ego, of een te klein ego los te laten.

Hierop kwamen mooie reacties:

Het is net een boom het is net als wat onze wortels zijn die ons steun geven om onze persoonlijkheden te vormen;

Mijn missie is bijdragen aan een betere wereld / universum;

Mijn boodschap als moeder kan ik tederheid geven aan mijn kinderen en dat kan ik ook aan alle mensen geven. Dat is voor mij het belangrijkste..

Daarna sloten we af met een uitspraak van Maya Angelou: “My mission in life is not merely to survive, but to thrive; and to do so with some passion, some compassion, some humor and some style.”

(Mijn missie in mijn leven is niet louter om te overleven, maar om te gedijen; en om dit te doen met wat compassie, wat humor en een beetje stijl.

Onze laatste dia van de powerpoint die we deelden was:

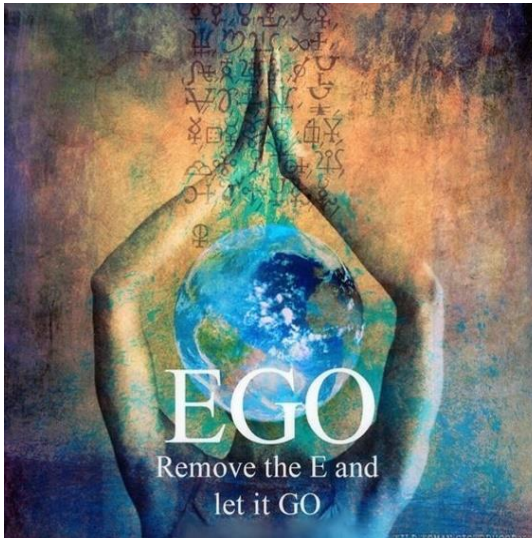
Become aware of your mission ...Contributing to a world with more love, peace, beauty, spreading positive energy, thankfulness, respect....

(Word je bewust van je missie ..... Bijdragen aan een wereld met meer liefde, vrede, schoonheid, het verspreiden van positieve energie, dankbaarheid, respect .....)

Zoals na elke workshop vroegen we wat je als deelnemer meeneemt. Dit waren een aantal reacties:

Ik neem mee:

- *de vruchten van mijn leven, voor mijn familie, mijn gemeenschap. En om het paradijs binnen te gaan.*
- *om liefde te verspreiden.*
- *zelfrespect, waardering en het respecteren van anderen.*
- *aandacht voor liefde en evenwichtig maken het mogelijk om mijn karakter op te bouwen.*
- *vervul mijn droom en wees geduldig, help en steun alle mensen*
- *vriendelijkheid*
- *effectief zijn,*
- *mensen hopen de crises in hun leven te overwinnen*
- *onderwijs is niet gemakkelijk, maar hier begint het*
- *het was geweldig*
- *een goede gezondheid en een erg nuttige sessie, heel erg bedankt*

“When the ego dies, the soul awakes.”
Mahatma Gandhi

Als het ego sterft, ontwaakt de ziel

“The Ego is a veil between humans and God. In prayer we all are equal.”
Rumi

Het ego is een sluier tussen mensen en God. In gebed zijn we allemaal aeliek.

***Ego** is defined as your idea or opinion of yourself, especially your feeling of your own importance and ability.*

Het ego wordt gedefinieerd als jouw idee of mening over jezelf, special jouw gevoel van eigenwaarde of vermoeden

De vreugde en pijn van het plukken van olijven

Toine van Teeffelen, Bethlehem, 28/10/2020

De eerste emmer met geplukte olijven is vol. In onze nieuwe tuin staan twee bomen waarvan één vol met olijven. De regel is om de olijven te plukken na de eerste regen van het seizoen. Mary en ik kijken gearmd naar de prachtige regen, een symbolisch seizoensmoment. Vanwege corona is er tijd om op je gemak te plukken. Het is een vreugdevolle aangelegenheid. De kat vindt het ook een leuk spelletje, volgt me waar ik ook ga, hoog of laag, springt op mijn arm. Ik ben me ervan bewust dat dit niet het moment is om op een ladder te wiebelen. Het is ook niet de tijd om de olijven te eten, bitter als ze zijn. Mary is bedreven in de verwerking.

Terwijl Trump zegt: "We hebben 10 landen die wachten om zich aan te sluiten bij Israëlisch-Arabische deals na de Amerikaanse verkiezingen", zegt een Israëlische advocaat verbonden aan de rechtengroep Yesh Din, Michael Sfar, in *Haaretz*, dat hij een nieuwe ijzeren wet heeft ontdekt. Zo zeker als je kunt zijn dat het licht van de snelheid 300.000 km per seconde blijft, zo zeker kun je ervan zijn dat kolonisten betrokken zijn bij criminele handelingen tegen Palestijnse boeren op de Westelijke Jordaanoever die hun olijven plukken. In tientallen dorpen is het gevaarlijk om te plukken vanwege de nabijheid van nederzettingen en buitenposten. Denk aan gemaskerde jongeren die de bomen bespuiten, jonge bomen afsnijden of in brand steken, de olijven stelen, of boeren bedreigen, aanvallen of verwonden. Het aantal bomen waarom het gaat is niet gering. Een boer in de buurt van Ramallah vertelt dat zo'n 100 olijfbomen waren gekapt toen hij wilde beginnen met plukken. Het gebeurt elk jaar, zegt hij.

Een van die jongeren vertelde tegen een Palestijnse landeigenaar in Burqa in het noorden van de Westelijke Jordaanoever tijdens een incident dat werd opgevangen door het Israëlische TV-kanaal 2: "God heeft ons dit land gegeven. Ik ben de zoon van God en jij bent zijn dienaar." Sfar zegt dat "om dit te laten gebeuren, zijn er rabbijnen en ouders, politieke leiders en spirituele mentoren nodig die dergelijk gedrag goedkeuren of zelfs sturen."

Mohammed Khatib is bekend van de jarenlange protesten van landeigenaren tegen de bouw van de muur in het dorp Bil'in bij Ramallah. Nu is hij een woordvoerder van de nieuwe organisatie *Faza'a* - Arabisch voor een oproep om hulp tijdens oorlog - die Palestijnse vrijwilligers mobiliseert om landeigenaren te beschermen tijdens het plukseizoen. Hij denkt dat de kolonistenjongeren zich vervelen vanwege de corona. "Dit jaar zien we

grotere groepen, soms tientallen tegelijk, de gaarden binnengaan. Ze richten schade aan of vallen boeren aan terwijl het leger toekijkt. Van jaar tot jaar verkleinen ze het grondgebied waar Palestijnen kunnen oogsten. Tegelijkertijd worden de nederzettingen groter en tijdens de oogsttijd leidt dit tot gewelddadige confrontaties,” zegt hij. "Het is ondraaglijk, we hebben niet de middelen om hiermee om te gaan. Als je op zoek bent naar een belangrijk teken van wat bezetting is, dan is het dat wat er gebeurt in de olijfgaarden. " Wat de motieven ook zijn, het vandalisme en de gewelddaden tegen de boeren maken deel uit van het bredere proces om Palestijnen uit hun land te verdrijven. In *Informed Comment* zie ik cijfers passeren dat Palestijnen elk jaar 10.000 nieuwe olijfbomen planten op de Westelijke Jordaanoever. Dit jaar hebben Israëliëse kolonisten tot dusverre naar schatting 4.000 vernietigd. Als je je niet veilig voelt tijdens de oogst of wanneer je gewassen wordt vernietigd, raken Palestijnen, vooral jongeren, ontmoedigd om in contact te blijven met het land. Volgens een ander rapport in *Haaretz* bezitten duizenden Palestijnse families grond in gebieden buiten de Muur waarvoor ze toestemming nodig hebben om naar toe te gaan. Zesenvieftig poorten in de muur resp. het hek zijn seizoensgebonden en gaan maar een paar keer per jaar open. Achtentwintig zijn elke dag of drie keer per week geopend. Ik ken dit persoonlijk vanuit de situatie in het noorden van Bethlehem, waar Mary's familieleden een paar keer per jaar naar hun olijfgaard kunnen gaan. Net als het geweld en vandalisme is dit natuurlijk een situatie die de vreugde van de olijfluk geheel wegneemt en uiteindelijk bedoeld is om het land over te laten nemen door nabijgelegen nederzettingen.

Gebruikte bronnen: *Haaretz*, 21, 23 en 24 oktober 2020, en *Informed Comment*, 20 oktober.

Israeli Colonists Cut Dozens of Palestinian-owned Olive Trees near Nablus
<https://imemc.org/article/israeli-colonists-cut-dozens-of-palestinian-owned-olive-trees-near-nablus/>

An activist for the Rabbis for Human Rights organization who arrived at the scene confirmed that many trees had been cut down, estimating the number at 250.

Door Israëlische militairen omgehakte olijfbomen van Palestijnen

Bron: <https://www.timesofisrael.com/israel-said-to-uproot-250-olive-trees-in-west-bank-village/>

We gebruikten voor de workshop ook het boekje van Kay Pollak: *'Leren van de mensen in je leven, voor betere communicatie in het dagelijks leven'*. Helder geschreven en heel praktisch

In een conflict of bij een irritatie is het enige wat ik kan veranderen mijn eigen denken erover.

Ik denk soms als ik boos bent op m'n partner, kind, collega, buurman, ...: 'Idioot! Ik haat je! Je maakt me gek! (Ik voel me net zo'n kokende vulkaan die op uitbarsten staat. De stoom komt uit mijn neusgaten). Dan is het goed om even te ademen en tot drie (of meer) te tellen.

Ik vraag me af wat is functioneel?

Welke reactie verwacht ik op mijn scheldpartij, als ik zou zeggen wat ik denk? Zou ik dit kunnen verwachten? De ander reageert met: 'sorry dat was niet mijn bedoeling!'

Of: De ander wordt ook boos en zegt: 'je bent zelf een idioot, ik wil niets meer met jou te maken hebben!'

Welke reactie zou ik graag willen hebben? Is het waarschijnlijk dat ik deze krijgen met een scheldpartij? Ik beseft dat haten betekent dat ik zelf vergif drink en verwacht dat de ander hieronder lijdt.

In plaats daarvan probeer ik te zeggen: 'Ik geloof dat ik kwaad word. Door wat in mij zou dat gevoel veroorzaakt kunnen worden?' 'Je roept iets in mij op. Je roert iets aan waardoor ik sta te trillen van woede ..... Vreemd! Ik vraag me af waar die woede vandaan komt.' 'Maar je moet weten dat dat niets met jou te maken heeft. Je doet een stapje opzij en vraagt je af: Wat zegt dit over mij? Wat kan ik hieraan doen?'

Dan ga ik op zelfonderzoek en ontdek dat achter elke woede angst zit. Angst voor veiligheid, voor gebrek aan erkenning, maar vooral angst voor gebrek aan liefde. Het is een vraag om hulp. Juist verbinding zoeken in plaats van confrontatie helpt mij om deze angst te verminderen. Vergeven is een daad van liefde voor mij zelf. Mijn woede en of irritatie komt voort uit angst om uit verbinding te raken, eigenlijk een roep om liefde.

Kay Pollak: *Leren van de mensen in je leven*

Hierbij gaat het volgens mij om deze stappen:

1. *mijn emotie voelen en accepteren.*
2. *me afvragen wat het beste resultaat zal geven*
3. *zelfonderzoek en mijn angst onderzoeken*
4. *ik geef al mijn verwachtingen voor de ander op en besef dat deze niet anders kon doen (het verlangen achter de verwachting houd ik)*
5. *de ander accepteren, proberen te begrijpen, respecteren vergeven*
6. *vragen stellen, luisteren en open zijn naar de ander*

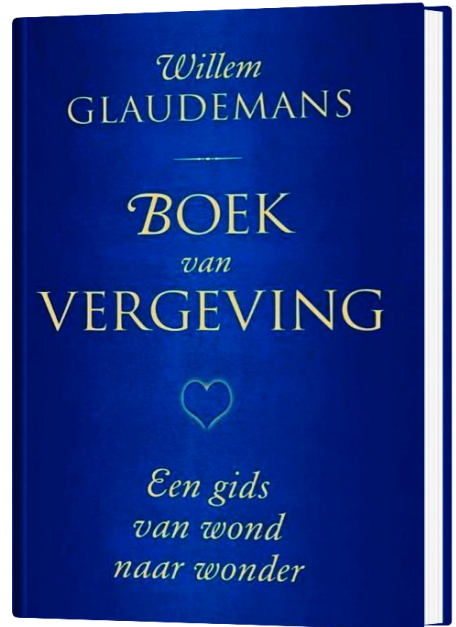
Ik heb zelf een aantal nachten wakker gelegen nadat iemand mij had laten weten dat ik helemaal fout zat. In mijn geest kwam het beeld van iemand die met een steen in mijn vijver gooit. Wat een onrust, irritatie, zelftwijfel kwam er bij mij omhoog. Ik las het boekje van Kay Pollak. Ik besloot om het proces dat we ook al in onze online workshop hadden gevolgd ook zelf te doen. Mijn vergevende gedachte was: Ik heb zelf die steen in mijn vijver gegooid. Het was een enorm bevrijdend gevoel dat ik kreeg, toen ik dit besefte, een stroom van licht ging er door mij heen.

In een deelronde na onze meeting vertelt één van de leden dat zij vroeger ruzie had met haar zus. Zeventien jaar geleden nam haar zus het initiatief om de relatie te herstellen. Tot groot verdriet kwam haar zus enkele weken geleden plotseling te overlijden. Op de begrafenis mocht zij een toespraak houden. Zij heeft toen verteld hoeveel de verzoening met haar gedaan heeft. Ze citeerde daarbij uit het 'Boek van Vergeving een gids van wond naar wonder' van Willem Glaudemans (blz 69). De aanwezigen reageerden zo positief dat er een hele stroom van liefde ontstond. Wat was zij blij dat zij dit proces van vergeving was aangegaan! Dit kon zij ook gebruiken om de relatie met haar andere zus te herstellen.

Toen zij dat na de meeting vertelde zag ik een blij en liefdevol gezicht.

Meer over vergeving: <https://www.willemglaudemans.nl/media/vergeving/>

* *NLP: Neuro-Linguïstisch Programmeren, een praktische en positieve set van communicatietechnieken*

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen
(lokale groepen)
bijeenkomsten:

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).
(Erik Dries en Marlies Tjallingii) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Hans Weening)
Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris':
Marianne Ijspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: Willem Furnée; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers- te Amsterdam. m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne Ijspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Anneke Spreij, e-mail: haagse vrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366,
email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: Schrijver vacature. Penn: Dick Meijaard, e-mail: persel@xs4all.nl. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers, te Amsterdam.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €45,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingsssamenkomsten in Nederland en België

Gebruik de email adressen of telefoonnummers om te zien of er fysieke of online bijeenkomsten zijn.

Quakers en ik: 17 dec. Online 19.30-21.00

Opgeven bij marlietjallingii@home.nl

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail: boekrijk@hotmail.com
Bennekom/	MiZuNe 2° en 4° zondag neem contact op met Els Ramaker	e-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingsssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel. 070-3600621
Driebergen	Normaal iedere 3° zondag, 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	3° zondag 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2° woensdag 20.00-22.00. 4e zondag 11.00-13.00.	In het zaaltje boven Trafiek, aan Pierkespark in de Brugse Poort. (vooraf graag contact opnemen Quakercirkels@gmail.com)
Groningen	2° en 4° zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag 10.30	Wim Balijon, tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden.
Zwolle	9 dec. 18.00-20.00 huiskamerbijeenkomst of online	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij Marlies marlietjallingii@home.nl

Iedere Zondag Online Wijdingsssamenkomsten 10.30 iedereen (in de

hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles Tauber. Meeting ID: 309 877 1347; Passcode: Tauber; tel.: +31 20 794 7345

<https://us02web.zoom.us/j/3098771347?pwd=eEdtNHR5Q2pDSFpSb0dLbZJwNjhUUT09>

Quakers bij elkaar,

Algemene Vergadering van de Quakers mei 2019, Laten we dit in gedachten houden en onze verbondenheid voelen.

Op de online Algemene Vergadering van de Duitse Quakers werd besloten het Quäkerhaus in Bad Pyrmont te verbouwen.

Een 'screenshot' van de online Britse Algemene Vergadering. Er deden 1000 Quakers aan mee. Klimaat was een belangrijk thema